

skarna), ki jih bo zbiral za razstavo o naših šolskih odrih, katero se bo skušalo napraviti ob prvi ugodni priliki.

Poslajte istočasno tudi opise odrov in skice (načrte), ki bi jih bilo tudi dobro razstaviti. Take razstave bi zelo olajšale naše delo, zato bo poverjenost zbiralo že sedaj material za tako razstavo.

Tudi risane skice raznih kulis so dobrodošle. Več oči, več vidi in s tem si bomo olajšali delo in trud!

## Naša kulturna organizacija.

### Slovenska Šolska Matica.

—SŠM. Odborova seja Slov. Šolske Matice se je vršila dne 31. maja v Ljubljani.\* Ni se sklicala o Veliki noči kakor običajno, ker je zasedanje odbora zvezano s stroški za SŠM, in so se tekoči posli skušali rešiti potom okrožnice. Sedaj pa se je pokazalo, da je vendar potrebna seja. Izmed njenih ukrepov in sklepov je treba omeniti te-le: Prof. dr. K. Ozvald je odložil uredništvo »Pedagog. zbornika« in se mu pošlje zahvala za njegov dosedanj trud. Njegov namestnik postani šolski nadz. Lichtenwallner ali pa strokovni učitelj Gustav Šilih, oboja iz Maribora. (Med tem je strokovni učitelj G. Šilih že izjavil, da prevzame uredništvo). — Na podlagi blagajniškega poročila se je izkazoval možnost izdaje knjig za l. 1924. Blagajniški dnevnik je izkazoval dohodkov v tekočem letu 30.000,45 Din in stroškov 22.382,89 Din, gotovine pa je bilo na dan seje 2227,56 Din. Dolga ima SŠM, še pri Učiteljski tiskarni okrog 10.000 Din, ki se bo kril do nove izdaje knjig z izkupičkom za stare knjige. Vrednost knjižne zaloge znaša pa preko 100.000 Din. Nato je bil sklenjen ta-le literarni program: Za leto 1924. izidejo: 1. Pedagoški zbornik na 5—6 tisk. polah; v njem se pričajo tudi že na običnem zboru rektificirana društvena pravila; 2. Fink: Posebno ukoslovje zgodovinskega pouka v osnovnih šolah in 3. John Locke, I. del na 9—10 tisk. polah. Izidejo pa knjige najpozneje do 15. decembra tek. leta, tako da jih bo imelo članstvo že o Božiču v rokah. — Za leto 1925. izide poleg II. sešitka pedag. klasikov in Ped. zbornika mesto kakega posebnega ukoslovja prof. Valesa: Učna snov iz rastlinstva. — Za l. 1926. pa se naprosi prof. Jos. Verbič, da spiše Posebno ukoslovje prirodoopisnega pouka. — Založba P. Koširjevega »Vrtnarstva« in J. Klemenčičeve II. (popravljen) izdaje »Sadjarstva« se radi obilice ravnokar izišle tozadevne literature za sedaj odloži. — K III. in IV. sešitku »Telovadbe« izidejo slike kakor k I. in II. sešitku, te pa založi Učiteljska tiskarna. — Med slučajnostmi se je sklenilo, da se da prihodnjemu običnemu zboru smernica, naj se razen enega odbornika volijo kakor predsednik tako vsi ostali odborniki iz Ljubljane oziroma njene neposredne okolice. — Prihodnja odborova seja se bo vršila, če bo treba, v mesecu septembru.

### Predavanja in poročila pri društvih.

—s Učiteljsko društvo za konjiški okraj, 8. marca 1924 v Konjicah. Od 58 članov navzočih 46.

Kronika kebeljske šole, predaval tov. A. Strigl.

Enodnevni knjigoveški tečaj, vodil ga bo tov. A. Bercé iz Spitaliča.

—s Cerknjsko-loški krožek logaškega učiteljskega društva, 5. aprila 1924 v Grahovem. Od — članov navzočih 34.

O najbistvenjših razlikah med slovensčino in srbohrvaščino, predaval tov. Znidaršič.

Poučevanje verouka na osnovnih šolah v Srbiji, predaval tov. Kosin.

## Naše narodno prosvetno delo.

### Delo za šoli odraslo mladino.

—poš Iz Tržiča. IX. šolarska vidovdanska Akademija dne 14. in 15. junija t. l. je privabila tako mnogo občin-

\* P. n. članstvo blagovoli oprostiti zakasnelo poročilo, kar ima svoj vzrok v zaposlenosti pri poklicnem delu (šolski sklep za maturante in matura).

Tajnik.

stva, da so morali nekateri oditi brez vstopnice. Vse točke so bile izvajane prav vzorno. Telovadni nastopi so izzvali salve priznanja; posebno pa so ugajale dekliške vaje na gredi in z železnimi obroči. Telovadne skupine dekčkov so bile zelo lepe. Ljubko je deklamirala deca Župančičeva »Naša beseda«, otroško »Veverico«. Prizor »Kosovska devotka« je privabil gledalcem solze. Petje učencev meščanske šole je vzorno, ugajale so štiriglasne pesmice iz Beneške Slovenije. Strokovni učitelj Kernc je na svojih goslih pokazal, da je globok in tehnično dober umetnik, ki lahko nastopa povsod. Krona akademije pa je bila slučajno v Tržiču navzoča gospa finskega konzula iz Genue, ga. Lidija Boesgaard, rodom Cehinja iz Tyna na Vltavi. S svojim škrjančkovim petjem je vžgala srca mladim in starim, da so vzplamtela do neba. Ploskanja ni hotelo biti konca ne kraja, dodajati je morala še in še. Bodi ji izrečena na tem mestu srčna zahvala z željo, iskreno željo skorajšnjega svidenja; tržiško občinstvo si jo je zapisalo v dno srca. Vidovdanska proslava se je izvršila na ta način silno lepo in uspešno. —c—

### Šolski odri in pevski zbori.

—po Na Igu pri Ljubljani je bila šolska predstava 29. maja t. l. ob 15. uri v Sokolskem domu. Vršila se je v atmosferi užaljenih in protestirajočih klerikalcev ter dosegla popolnoma svoj namen tudi materijelno. Vzpored: Pozdrav kralju Aleksandru I., petje s sliko. Nagovor g. R. Ciglerja o namenu današnje predstave. Sledile so deklamacije naših malčkov: Mati potico peče. Kaj sem jedel. Civi-biri. Večer za vasjo. Narodna noša. Vraza na roci (Matjaž). Prizor: Zamorčki so igrali učenci z Golega, igro Povodni mož pa domači z Iga. Prizor Sekira zopet Golani in Ciciban-cicifuj deklamacijo so sklenili lepo uspešno prireditev domačini. Udeležba iz domačih vasi in iz okolice je bila naravnost sijajna. Ljudje znaajo ceniti tudi izvenšolski trud domačega učitelstva. Samo tako naprej! T.

—po Šolska mladina v Rogaški Slatini je imela dne 13. aprila v verandi hotela »Pošta« prireditev s sledečim vzporedom: 1. Petje: 1. Veselja dom. 2. Vila Velebita. 3. Uspavanka. 4. Vse mine. 5. Roža na vrtu. 6. Spov ptičke pojo. II. Deklamacije: 1. Koroška pomlad. 2. Goriški moji domovini. 3. Junak Vojanov. 4. V pepelnici noči. III. Igra v enem dejanju: »Čudodelna srajca«. Čisti dobiček je bil namenjen za nabavo šolskega odra. Uspeh je bil v moralnem oziru prav zadovoljiv, v gmotnem manj, ker so bili izdatki za kostume precejšnji, obisk pa ne poseben dober.

—po Ribno pri Bledu. Šolska mladina v Ribnem je uprizorila 16. in 19. marca t. l. pod vodstvom tukajšnjega nadučitelja g. Milana Vreze dve igri, in sicer: »Povodni mož« in »Kaznovani šaljivci«. Vsi mali igralci so izpeljali izborna svoje vloge. V Ribnem so bile dosedaj vse mladinske prireditve vedno zelo dobro obiskane in prostorna dvorana »Gasilnega doma« vedno do zadnjega kotička napolnjena. A pri tej prireditvi ni bilo tako. — Naš župnik Kramar ima namreč to lastnost, da ovira in podira vsako prosvetno delo, še celo nedolžne otroške igre, katerih dobiček se uporabi izključno za šolske potrebščine revnim učencem, za šolarsko knjižnico in »Jugoslov. Matico«. V nedeljo pred uprizoritvijo je kar grmelo raz prižnice: »Ne pustite vaših otrok k igram, ako jih hočete obvarovati pred pohujšanjem!« Strašil jih je tudi s peklom, kdor se udeleži nedolžne prireditve. V šoli se je znašel nad otroci, ki so sodelovali pri prireditvi s tem, da jih je neusmiljeno zmerjal in celo pretepal. Ker prireditev ni prinesla pričakovanega dobička, so darovali za revne šolarje pevci blejskega pevskega zbora, čigar pevovodja je tukajšnji g. nadučitelj, 110 Din 50 para. Srčna hvala zavednim pevcem! Vsa čast pa tukajšnjemu g. nadučitelju, ki se ne straši ovir, ki mu jih stavi zaslepljeni in kljub vsem zaprekam nasprotnikov posveča ves svoj prosti čas za prosvetno delo.

—po Šolski oder v Čadramu. Dne 23. in 25. marca t. l. so nastopili učenci in učiteljstvo z naslednjim vzporedom: 1. Petje: a) Domovini, b) Kosova gostija. 2. Ciciban in očetova ura. 3. Sosedov god. igra v treh dejanjih, spisal tov. Ro-

jec. — Otroški troglasen zbor je prav ubrano zapel pod spretnim vodstvom tov. Brgleza. Cicibanček je zopet pokazal svojo korajžo in radovednost. Rojčeva igra je sicer prav zanimiva, a zdi se, da ni ravno primerna za šolske odre. V nekaterih prizorih zmanjka prave otroške zanimivosti. Lepi pa so prizori, kjer nastopijo sami otroci, pojejo celo s spremeljevanjem harmonike (učenec), ali ko se mati pogovarja s hčerkico o siromaštvu. Sicer pa se je igralo obakrat v veliko zabavo mnogoštevilnih gledalcev izvrstno, saj tudi drugače ni moglo biti, ker so med igralci bili kar 4 učitelji(-ce) in še 1 mladenič. Tovariš šolski vodja je lahko z blagajno prav zadovoljen. — Obiskovalec.

—po V Grizah pri Celju so priredili učenci y nedeljo, 18. t. m. gledališko igro s petjem, deklamacijami, z igrokazom »Rdeča kapica« (igrica s petjem) in s trodejanjo »Šivilja Klara«. Peli sta se pesmi: »Slovenec, Srb, Hrvat« ter »Kje dom je moj« — deklamovale pa: Moja piška, Veverica, Domovini, Slovenska govorica, Na potujoči zemlji, Bajka o siroti in škrateljčkih ter proizvajal šaljivi dvogovor: Mali dedek. Dvorana je bila nabito polna, moralni, kakor tudi gmotni uspeh popoln. Mali igralci so se dobro uživali v svoje vloge in jih izvajali v splošno zadovoljnost gledalcev. Čisti dobiček je namenjen pomnožitvi prepotrebne šolarske knjižnice in za majniški izlet revnejših učencev.

—po Mladina guštanske osnovne šole je priredila dne 5. aprila v Sokolski telovadnici v Guštanju igri: »Šivilja Klara« in »Kralj Matjaž«. Otroci so se priglasili za igranje sami, razdelili vloge sami in se jih tudi prav dobro naučili ter pokazali veliko sigurnost v nastopu. V igri »Šivilja Klara« je ugajal občinstvu zlasti nastop palčkov in vil, ki so imeli prav lične kostume. V igri »Kralj Matjaž« pa sta se odlikovala Podgornikov Ivan (Dolinsk Maks) in kralj Matjaž (Franc Markovič). Oprema kralj Matjaževih vojakov je bila zelo lepa in preskrbljena od učencev samih. Petje je bilo lepo in je občinstvu zelo ugajalo. Zaslugo na tem uspehu imajo tov. Janko Gačnik in gđ. Olga Pečnikova in Zoška Konečnikova. Vkljub temu, da nekateri starši iz nacionalne zagrizenosti niso pustili otrokom sodelovati, je bil moralni uspeh prireditve zadovoljiv. Igra se je ponovila dne 21. aprila na Prevaljah. Uspeh prireditve je tem bolj razveseljiv, ker so uprizorili nekateri Guštanjčani gonjo zoper tukajšnje učiteljstvo in zahtevali premestitev. Čisti dobiček igre pa bo omogočil 35 učencem daljši izlet v notranjost države.

—po Kranjska gora. Na cvetno nedeljo je priredila tukajšnja osnovna šola z mladino v »Ljudskem domu« krasno uspešno predstavo z igro in petjem. Predstavljala se je igra »Povodni mož«. Pred igro je mladina zapela nekaj ljubkih pesmic z deklamacijami vred, nato pa se je predstavljala igra: »Povodni mož«. Igralo se je dovršeno. Predvsemi je ugajal Mihčev Mihec, ki je svojo ulogo izvršil tako dovršeno, da ga je bilo treba kar občudovati. Vsa čast učiteljstvu, ki je z velikim trudom pripravljalo in pripravilo z mladino Kranjskogorčanom tako lep užitek, ki tudi v gmotnem oziru ni zaostal. — A. Š.

—po Sv. Lenart v Slov. goricah. Dne 13. aprila 1924 je tukajšnja šolska mladina nastopila s sledečim vzporedom: 1. Deklamacije: »Srčni možiček in Učitelj«. 2. »Kukavica«, troglasi otroški zbor. 3. Slovenec sem, troglasi otroški zbor. 4. Povodni mož. Uspeh je bil v gmotnem kakor tudi v moralnem oziru prav zadovoljiv. Otroci so izvajali vse točke vzporeda precizno. Videlo se je starše, ki so bili ob nastopu svojih ljubljencev do solz ginjeni. Čisti dobiček znaša 768 Din 50 para in se uporabi za nabavo knjig za šolarsko knjižnico in šolskih potrebščin revnim učencem.

—po Št. Vid-Grobelno. V nedeljo, dne 6. in 13. aprila t. l. je praznovala tukajšnja šolska mladina dan, ki ji ostane v neizbrisnem spominu v poznejših letih. Veliko dela in skrbi je bilo treba za prireditev po sledečem sporedu: 1. Pozdrav učence obiskovalcem. 2. Vprašanje solnčecu, dramatični prizor. 3. V pepelnici noči, deklamacija. 4. »Vojna sirota«, mladinska igra s petjem. 5. Domači grudi, deklamacija. 6. Pripovedka o nosku, dramatični prizor. 7. Mladi dedek, šalji prizor. 8. Rajalni nastop — v trobojnic. 9. Živa slika. 10. Petje. Občinstvo in cenj. gostje iz Šmarja in Ponikve so se zabavali prav dobro ter so

se o celem programu zelo laskavo izrazili. Dela in skrbi sta imeli seveda z mladino največ g. Tilka Leckerjeva in Verena Zidarjeva, za kar jima čast in hvala. G. Stritar je oskrbel pevske točke »Pitci« in »Tiha luna« ter Gregorčičeve »V pepelnici...«. Zelo je bila zabavna, a tudi ganljiva igra v 2 dejanjih: »Vojna sirota«, ki jo je za podeželske odre priredil po starih virih tov. Franjo Pogačnik. Snov igre je sedanjim časom in razmeram primerno prikrojena, ter so prizori, ko »stari govorač Miha« vzame siroto za svojo — in ko se ista po njegovi smrti vrača na gomilo krušnega očeta, ganili nekatere do solz. Med igralci sta se zlasti odlikovala učenec Franjo Kokot kot Janko in Nežika Karner kot Tinica sirota. Vloga starega govorača-invalida zasluži priznanje in hvalo, izborna ga je pogodil Janko Pogačnik. Tako deluje Št. Vidski oder že 18. leto v prid in duševni blagor mladine in naroda, ki je prirediteljem vdano in hvaležno. Gmotni in moralni dobiček ima šola in ljudstvo.

—po Škocijan pri Mokronogu. Šolska mladina je priredila dne 4. maja t. l. igro »Teta iz Amerike« in spevoigro »Peričice«. Na vzporedu so bile tudi razne pevske točke, tako tudi »Venček narodnih pesmi od V. Gostiša, ki so ga izvajali učenci in učenke IV. razreda. Igra kot tudi pevske točke so kar najlepše izpadle. Občinstvo, ki je kljub celodnevemu naliivu napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je bilo polno hvale in priznanja. Del čistega dobička so poklonili šolarji družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. O Veliki noči smo poslali za pirhe bratcem in sestricam tam preko 244 Din 50 para. Otoci zbirajo tudi pridno znamke. Nedavno so poslali »Jugosl. Matice« 740 kar najrazličnejših znamk.

—po Šmarje pri Jelšah. Šolska prireditev dne 11. maja t. l. je zelo dobro uspela. Pozdrav je sestavil pisatelj dr. I. Šorli. Narodne pesmi je občinstvo, kakor vsikdar, tudi to pot prav rado poslušalo. Posebno pozornost je zbujała spevoigra »V kraljestvu palčkov«. Živi kostumi in krasna dekoracija zvezdnatega neba je napravilo kaj ugoden utis. Največ je pripomogla izredno delavna in požrtvovalna učiteljica Z. Lovrec. Na splošno željo se prireditve ponovi v nedeljo 25. maja 1924.

—po Šola v Toplicah pri Novem mestu si je nabavila nov stalen šolski oder, ki je sedaj le za silo dovršen. Na za silo dovršenem odru je priredila šolska mladina v nedeljo 11. maja t. l. prvo prireditev z deklamacijami, petjem in igricama »Na razpotju« in »Čevljarček«. Ko bodo s prireditvami pokriti dosednji stroški, se bodo vršila nadaljna dela.

—po Žalec. Učiteljski zbor tukajšnje osnovne šole je priredil v nedeljo, dne 25. maja t. l. ob treh popoldne v Roblekov dvoran v Žalcu prav lepo uspešno šolsko akademijo s sledečim vzporedom: 1. Pozdrav. 2. Nastop otroškega pevskega zbora. 3. Dramatični prizor: »Ali voda — ali vino«. 4. Trodejanja s petjem: »Povodni mož«. 5. Deklamacije. 6. Dramatičen prizor: »Ciciban in bučelica«. 7. Telovadni nastop s petjem in spremeljevanjem: »Zabja svatba«. Čisti ostanek, ki znaša nekaj čez 1000 Din, se bo uporabil v popolnitev šolarske knjižnice. Šolska akademija je bila prav dobro obiskana.

—po Ljutomer, deška in dekliška narodna šola sta priredili skupno v dnevih 25., 26. in 28. maja t. l. v šolski telovadnici lepo pravilčno igro J. Ribičičeve »V kraljestvu palčkov«. Uprizoritev so obiskale dne 26. maja tudi okoliške šole. Udeležba občinstva je bila zelo številna, posebno pri zadnji uprizoritvi. Pa saj je tudi našlo krasno Ribičičevo delo vredne uprizoritve oziroma igralce. Koliko je pač bilo prej truda, ve najbolje tovariš Stopar in z njim vred ostalo učiteljstvo, kaj ne, da? A ne zaman! Žrtve so poplačane z dobrim gmotnim in moralnim dobičkom. Ti igralci-malčki so palčki le po telesu, a ne po zmožnostih, da celo talentih. Le naprej z njimi! V dosego učinkovite scenerije je pripomogel krajni šolski svet z napeljavno električne luči na šolski oder. Bajna votlina — kraljestvo palčkov — je mojstrsko delo spretnega, tu bivajočega ruskega slikarja g. Vasiljeva. Priznanje tedaj vsem skupaj in vsakemu posebej. Zdravo!

### LISTNICA UREDNIŠTVA.

—Iup Popravek k zadnji »Prosveti«. Pri zadnji »Prosveti« je izpadla pri seznamu pesmi opazka, da so z \* zaznamovane primerne za narodne praznike, sploh za svečane prilike.